

The text is centered and surrounded by seven light purple circles. Three circles are in the top row, and four are in the bottom row. The top row consists of an empty circle on the left, a solid circle in the middle, and a solid circle on the right. The bottom row consists of a solid circle on the left, a solid circle in the middle, and an empty circle on the right.

EMAKUMEA FRANKISMOAN

Sarrera

- Espainiako II. Errepublikan lorpen garrantzitsuak emakumeentzat
  - Gizartean
  - Politikan
  - Esparru askotan
- Lorpenak bertan behera
  - **1936**: Altxamendu nazionalak berdintasun prozesua eten
  - **1939**: Bando Nazionalaren garaipena; Francoren erregimena

Lehen Frankismoa: (1939-59)

- Emakumeen ezaugarriak:
  - Funtzio nagusia: ama, zerbitzari, emazte ona izan beharra
  - Gizonaren menpean
  - Etxean egon behar
  - Kristautasunaren arabera jokatu behar
  - Isila, pudikoa
  - Diskriminatuta
- Betetzen ez bazituzten → Espainiari traizioa

Bigarren Frankismoa (1959-75)

- **Aldaketak gizartean**
- Emakumeek askatasun gehiago:
  - Etxetik kanpo lanean, halere soldata oso baxua
- Emakumearen irudia pixka bat aldatu 1975ean
  - “Ezberdina” baina ez gizonaren azpian
  - Halere diskriminaturik
- **Erakunde frankistak: Sección Femenina de Falange y de las JONs**
  - **Helburua:** Emakumei beraien “funtzioak” irakastea: umeak zaindu, josi..
  - 1977an desagertu: ordezkoa “Nueva Andadura”
- Emakumeek borroka klandestinoa Frankismoaren aurka

Frankismoaren kontrako emakumeak: Hastapenak (1939-1952)

- II. Errepublikan emakumeen aldeko lege asko onartu: gizonarekin berdintasun egoeran
- Gerra Zibila eta garaipen frankistarekin emakume asko:
  - Erbestera, kontzentrazio zelaietara, kartzelara...
  - Askok zigorrak, bortxaketak eta eraso sexualak
- 1933an sortutako “**Mujeres Antifascistas**” erakundea berragertu
  - **Borroka klandestino**a: lehen protestak, errepresio egoera azaldu eta zabalduz...

Frankismoaren kontrako emakumeak: Hastapenak (1939-1952)

- Emakume antifrankistek jasandakoak:(Alderdi Komunista frantsesak 1947an argitaratutakoaren arabera)
  - Kartzelan, beraien seme-alabekin eta jateko gutxi
  - Askotan aitortu zezaten torturatuak
  - Fusilatuei emandako tiroak entzuteko moduan
- Erregimenaren kontrako oposizio bat antolatzeko ahaleginak (Radio España Independiente, 1943)
  - **Euskal Herria**: Emakume antifaszistak ia herri guztietan,batzutan monjek lagunduta
    - Preso eta beraien familiei lagundu

Frankismoaren kontrako emakumeak: Hastapenak (1939-1952)

- **Sevilla:** Emakume antifaszisten taldeetan langile zein handikiak
  - Presoei lagundu
  - Antifaszistei poliziarengandik ezkututzen lagundu
- **1944-48:** kartzelak jendez gainezka
  - Gerrillari laguntzeagatik: janari, arropa, sendagai, Guardia Zibilaren mugimenduz informatuz...
- **1946:** Gerrillaren borroka areagotu
  - Emakumeek ere gehiago lagundu eta greba orokorrak
    - Asko hil, bortxatu edo torturatuak
- **50.hamarkadan** gerrillak desagertzen hasi
  - Emakumeek laguntzeko modu klandestino berriak

Kartzeletatik lehen mobilizazioetara: (1952-60)

- Hasieran demokrazia eta presoen amnistiaren alde
- **50.hamarkadan:** mugimendu soziologiko bihurtu
- Emakumeen parte hartzea handitzen:
  - Protestak, preso politikoen aldeko eskaerak ...
- **1953: “Asociación Española de Mujeres Universitarias”**
  - Emakumeak lan-munduan sartzeko ahaleginak
  - Martxoaren 8: Emakumeen egoera hobetzeko batu eta beraien eskubideen alde borrokatu
    - Burges zein langile izan diskriminazioaren aurka

Ekintzatik konpromezu politikora: (1960-70)

- **60.hamarkada:** talde politiko eta ideologikoen sorrera
  - Langileen esparruan
  - Esparru ideologiko-politikoan (orduan sortu zen ETA)
- Neurri liberal batzuk onartu:
  - **1966:** Prentsa legea
    - **1969:** Salbuespen egoera: langile eta ikasleei errepresioa
- Emakumeen lana:
  - **Erbestetik:** askatasun eta batasunari garrantzia
  - **Barnetik:** Eguneroko bizitzako arazo eta zailtasunei: lana, soldataren igoera, presoan amnistia ...eskatu
    - Greba eta manifestazioetan

Ekintzatik konpromezu politikora: (1960-70)

- **1965: “Movimiento democrático de Mujeres”**
  - Frankismo eta Elizak ezarritako emakume irudiaren aurka
  - **Egindako eskaerak:**
    - Lanean gizonen eskubide eta soldata berdinak
    - Emakumea babesteko organoen sorrera
    - Zerbitzuen sorrera: haurtzaindegi, garbitegiak ... (lana eta familia bateratzeko)
- **1969:** atxiloketa eta torturak areagotu, grebak orokortu ...
  - **Emakumeek:** preso politikoentzako estatutua eta atxilotuak askatzea eskatu

Elkartasunetik erradikalizaziora: (1970-75)

- **1970:** Langileen protestak indar handiagoa beraz, errepresio gehiago
  - Emakumeen borroka bultzatzen zuten taldeen sorrera ekidin
- Feminismoa sortzen hasi:
  - Protestak jendetsuagoak
  - Panfleto-banaketa, manifestazioak ...
  - Errepresaliatuei laguntzea
  - Herrien egoera hobetu, zerbitzuak sortzeko eskatuz

Elkartasunetik erradikalizaziora: (1970-75)

- Askok publikoki adierazi antifrankista zela
  - Errepresioak jarraitu
  - Printzipio batzuk defendatu:
    - Informazio, salaketa eta greba eskubidea
    - Askatasuna
- Azken urteetan errepresio bortitza
  - **Euskal Herria:** salbuespen egoera inposatu, heriotza zigorrak ...
- **1975 azaroak 20:** Francisco Franco hil
- **Abenduaren 6, 7, 8:** Emakumeen Askapenerako Lehen Jardunaldiak
  - Emakumeen frankismo garaiko borrokaren ondorioa

Eranskinak: 1939 abenduak 28: Sección Femeninaren funtzioei buruzko dekretua

- Franco-ren onespenerekin:
  - Emakumeen formazio erlijioso, patriotiko, espirituala, soziala eta politikoa
  - Zerbitzu Sozialak: ospitale, lantegi, garbitegi ...
  - Emakumeei beraien funtzioak irakatsi
  - Dekretu honen aurkako beste guztiak indargabetuta

Sección Femeninaren zina

- Beti Espainiaren zerbitzura egotea
- Falangearen menpean bizitzea: obedientzia, poztasuna, pazientzia, isiltasuna ...
- Agindu edo obeditzeko jerarkiaren errespetua
- Espainiako lurren, klaseen eta gizonen batasuna defendatzea
- Laguntza eskaintzea

Sección Femenina de Falangeko lehen manifestua (1934)

- **Helburua:** Espainia handiago eta justuago bat sortzea
- **Emakumeen misioa:** ejemploa, predikatzea eta gizonak ulertzen dituztela adieraztea
- Espainiako poztasun eta justizia lortzea ekonomia injustu eta federik gabeko gizartea aldatuz

1961eko uztailaren 22ko legea

- Sexu, eskubide politiko eta profesionalen arabera diskriminaziorik ez egotea
- Emakumeen kasuan:
  - **Sexua:** etxetik kanpo lan egiteko barrera bat ez izatea
    - Lan guztiak egiteko eskubidea: esfortzu fisiko handia eskatzen dutenak izan ezik
  - **Egoera zibila:** emakume ezkonduak normalean etxean lana

1961eko uztailaren 22ko legea

- Sección Femenina de FET y de las JONS:
  - Beti emakumeak orientatzen
  - Egindakoa gaizki dagoela eta ideiak aldatzen: emakumeek gaitasuna dutelako lan haiek egiteko
  - Emakumeen eskubide politiko, profesional eta lanekoak aldatzeko beharra
    - Proposamena Gorteetara bidali

1961eko uztailaren 22ko legea

- **Gorteeek proposamena onartu**
- Emakumeei gizonen eskubide politiko, profesional eta lanekoak
- Emakumek kargu publikoak bete ahal izatea
- Emakumeek ikasketa eta lan guztietarako eskubidea
  - Militar, magistratu, epaile eta fiskal izan ezik
  - Bere lanean armak ezin erabili

1961eko uztailaren 22ko legea

- Sexu eta egoera zibilagatik diskriminaziorik ez
- Lana gizonek egiten duten balio berdinez onartzea
  - Gizonak ezin hain erraz emakumea lanik ez egitera behartu
- Lege hau 1962ko urtarrilaren 1ean jarri martxan
- Gobernuak lege hau betearazi